

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Capitulare quartum anni DCCCXIX. sive capitula quae per se scribenda &
ab omnibus observanda sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

cum lege sua componat, & ita manniatur sicut ille maniri cui contra legem fecit, & ita à Comite ad mallum suum adducatur sicut ille adduci potest cui contra legem fecit. De hereditate verò paterna vel materna si aliquis eum interpellare voluerit, usque ad spatium duodecim annorum expectare iudicatum est.

VI. Iudicatum est ab omnibus ut si francus homo vel ingenua femina in servitio sponte sua se implicaverit, ut si res suas, dum in libertate sua permanebat, ad Ecclesiam Dei aut cuilibet legibus tradidit, ipse cui traditæ fuerint eas habere & tenere possit. Et si filios vel filias, dum in sua fuit libertate, generavit, ipsi liberi permanent.

De xxxvi. capitulo.

VII. Si quis servus hominem ingenuum occiderit, ipse homicida pro medietate compositionis parentibus hominis occisi tradatur, & aliam medietatem dominus servi se noverit solviturum. Aut si legem intellexerit, poterit se obmallare ut leodem non solvat.

Quia nullum de ecclesiastico aut beneficiario vel alterius persona servo discretionem lex facit, si ita ecclesiastici aut beneficiarii servi sicut liberorum tradi aut dimitti possunt, ad interrogationem Domini Imperatoris reservare voluerunt.

VIII. De xlvi. capitulo, id est, Qui viduam in conjugium accipere vult, iudicaverunt omnes ut non ita sicut in lege Salica scriptum est eam accipiat, sed cum

parentorum consensu & voluntate, velut usque nunc antecessores eorum fecerunt, in conjugium sibi eam sumat.

De xlvi. capitulo, De eo qui villam alterius occupaverit.

IX. De hoc capitulo iudicaverunt ut nullus villam aut res alterius migrandi gratia per annos tenere vel possidere possit, sed in quacunque die invasor illarum rerum interpellatus fuerit, aut easdem res quaerenti reddat, aut eas, si potest, juxta legem se defendendo sibi vendicat.

X. De affatomie dixerunt quòd traditio fuisset.

De hoc capitulo iudicatum est ut sicut per longam consuetudinem antecessores eorum facientes habuerunt, ita & omnes qui lege Salica vivunt in antea habeant & faciant.

XI. Et hoc iudicaverunt, ut si servus chartam ingenuitatis adtulerit, si servus ejusdem chartæ auctorem legitimum habere non potuerit, domino servi ipsam chartam falsare liceat.

XII. Et hoc iudicaverunt, ut omnis qui alteri aliquid quaerit, licentiam habeat prius sua testimonia producere contra eum. Et si ille cui quaeritur dixerit quòd legibus teneat ea quæ tenet, & talia sunt testimonia qui hoc veraciter adfirmare possint, iudicaverunt ut hujus rei veritas secundum capitula Domini Imperatoris, quæ prius pro lege tenenda constituit, res veritas comprobetur.

CAPITVLARE QVARTVM ANNI DCCCXIX.

Incipiunt capitula que per se scribenda & ab omnibus observanda sunt.

1. De foreapiis.
2. De terra tributaria.
3. De beneficiis destructis.
4. De terra censali.
5. De novis & decimis.

6. De mancipiis in villas dominicas confugientibus.
7. De forestibus noviter institutis.
8. De pontibus per diversa loca emendandis.

INCIPIUNT SUPRASCRIPTA CAPITVLA ET EORVM TEXTVS.

De forcapiis.

117. 36. I. **S**I mancipia dominos suos fugerint in alienam potestatem, præcipimus ut propter hoc nullum præmium accipiat ille in cuius potestate fuerint inventa, pro eo quòd ea vel reddiderit vel foras eiecerit. Et non solum hoc, sed etiam si ea nec reddere nec foras eicere voluerit, & legitimo domino ea contradixerit, & illa inde postea effugerint, secundum legem ea solvere cogatur.

De terra tributaria.

Ibid. 37. II. Quicumque terram tributariam, unde tributum ad partem nostram exire solebat, vel ad Ecclesiam vel cuiuslibet alteri tradiderit, is qui eam susceperit, tributum quod inde solvebatur, omni modo ad partem nostram persolvat; nisi fortè talem firmitatem de parte dominica habeat per quam ipsum tributum sibi perdonatum possit ostendere.

De beneficiis destructis.

Ibid. 38. III. Quicumque suum beneficium occasione proprii desertum habuerit, & intra annum postquam ei à Comite vel à Misso nostro notum factum fuerit, illud emendatum non habuerit, ipsum beneficium amittat.

De terra censali.

Ibid. 39. IV. Si quis terram censalem habuerit, quam antecessores sui vel ad aliquam Ecclesiam vel ad villam nostram dederunt, nullatenus eam secundum legem tenere potest nisi ille voluerit ad cuius potestatem vel illa Ecclesia vel illa villa pertinet; nisi fortè filius aut nepos ejus sit qui eam tradidit, & ei eadem terra ad tenendum placitata sit. Sed in hac re considerandum est utrum ille qui hanc tenet dives an pauper sit, & utrum aliud beneficium habeat, vel etiam proprium. Et qui horum neutrum habet, erga hunc misericorditer agendum est, ne ex toto dispoliatus in egestatem incidat; ut aut talem censum inde persolvat qualis ei fuerit constitutus, vel portionem aliquam inde in beneficium accipiat unde se sustentare valeat.

De nonis & decimis.

Ibid. 40. V. Consideratum est ut de frugibus terræ & animalium nutrimento nonæ & decimæ persolvantur. De opere verò vel restauratione Ecclesiarum Comes & Episcopus sive Abbas unà cum Misso nostro,

quem ipsi sibi ad hoc elegerint, considerationem faciant, ut unusquisque eorum tantum inde accipiat ad operandum & restaurandum quantum ipse de rebus Ecclesiarum habere cognoscitur. Similiter & vassi nostri aut in commune tantum operis accipiant quantum rerum ecclesiasticarum habent, vel unusquisque per se juxta quantitatem quam ipse tenet. Aut si inter eos convenierit ut pro opere faciendo argentum donent, juxta æstimationem operis in argento persolvant, cum quo pretio rector Ecclesiæ ad prædictam restaurationem operarios conducere & materiam emere possit. Et qui nonas & decimas dare neglexerit, primum quidem illas cum lege sua restituat, insuper & bannum nostrum solvat; ut ita castigatus caveat ne sæpius iterando beneficium amittat.

De mancipiis in villas dominicas confugientibus.

VI. Si cujuslibet mancipia in villam nostram confugerint, actor ejusdem villæ querenti domino ea non contradicat, sed statim ea foras de eadem villa eiciat. Et si se putat ad ea repetenda justitiam habere, repetat illa & secundum legem adquirat. Si verò tempore Domini Karoli genitoris nostri in villam illam confugerint, & dominus ea querit, actor ejusdem villæ aut ea legitime contendat, aut querenti domino reddat. Et actor propter vestituram Domni Karoli genitoris nostri eadem mancipia contradicere non audeat, si illius propria esse noscuntur.

De forestibus noviter institutis.

VII. Ut quicumque illas habet, dimittat; nisi fortè indicio veraci ostendere possit quòd per jussionem sive permissionem Domni Karoli genitoris nostri eas instituisse; præter illas quæ ad nostrum opus pertinent, unde nos decernere volumus quicquid nobis placuerit.

De pontibus per diversa loca emendandis.

VIII. Volumus ut Missi nostri per singulas civitates una cum Episcopo & Comite Missos vel nostros homines ibidem commanentes eligant, quorum curæ sit pontes per diversa loca emendare, & eos qui illos emendare debent ex nostra jussione admonere ut unusquisque juxta suam possibilitatem & quantitatem eos emendare studeat.